

Какво е афазия?

Афазията е езиково нарушение, причинено от увреждане на езиково-доминиращото полукълбо на мозъка.

Най-чести причини:

- ▶ Инсулт
- ▶ Черепно-мозъчна травма
- ▶ Мозъчни тумори
- ▶ Невродегенеративни заболявания

Сътрудничество: лекар – логопед

Лекарят

- ▶ Диагностицира неврологичното увреждане
- ▶ Насочва пациента към логопед при трудности в комуникацията за уточняване наличието на афазия или друго нарушение
- ▶ Получава обратна връзка от логопеда относно състоянието и напредъка

Логопедът

- ▶ Изготвя логопедичен статус за състоянието на езика, говора и комуникацията (важен за ТЕЛК, терапия и екипно проследяване)
- ▶ Предоставя обратна връзка и изгражда дългосрочен терапевтичен план
- ▶ Провежда терапия с пациента и работи със семейството, като предлага подходящи комуникативни стратегии

Защо да насочите пациента към логопед навреме?

Ранната логопедична намеса:

- ▶ Стимулира невропластичността и подпомага възстановяването
- ▶ Ускорява реадaptацията и възстановяването на комуникацията
- ▶ Намалява риска от социална изолация, депресия и вторични последици
- ▶ Повишава качеството на живот

Отлагането на логопедична терапия:

- ▶ Води до хронифициране на езиковите дефицити
- ▶ Затруднява комуникацията и проследяването на здравословното състояние
- ▶ Затруднява включването на пациента в активна рехабилитация

Свържете се с логопед

Използвайте интерактивната карта с контакти на доверени логопеди, работещи с хора с афазия и техните семейства – по региони, имейли и телефони.

Този ресурс е разработен в рамките на проект „Повишаване на информираността за значението на логопедичната терапия при инсулт и афазия: научен и практически подход“, финансиран от Фонд „Научни изследвания“ на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ (договор № 80-10-169 от 04.06.2025 г.). Екип: проф. д-р Катерина Щерева, доц. д-р Елена Бояджиева-Делева, доц. д-р Явор Грънчаров, ас. д-р Емануела Щика, Андреа Божилова.

ЛОГОПЕДИ И ЛЕКАРИ:

ЗАЕДНО ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕТО НА ПАЦИЕНТИ С АФАЗИЯ

СОФИЙСКИ
УНИВЕРСИТЕТ

„СВ. КЛИМЕНТ
ОХРИДСКИ“

ОСНОВАН 1888 Г.

ФАКУЛТЕТ
ПО НАУКИ
ЗА ОБРАЗОВАНИЕТО
И ИЗКУСТВАТА

Ползи за лекаря

- ▶ По-добра комуникация с пациента в хода на лечението
- ▶ Подобрена проследимост на когнитивното и езиково функциониране
- ▶ По-спокойни пациенти и по-информирани семейства
- ▶ По-висока ефективност при работа в мултидисциплинарен екип
- ▶ Надежден партньор в дългосрочната рехабилитация

Препоръки за общуване с човек с афазия

- ▶ Използвайте прости и кратки изречения
- ▶ При нужда – повтаряйте или използвайте визуални опори и жестове
- ▶ Давайте достатъчно време за реакция
- ▶ Бъдете търпеливи и подкрепящи – приемайте всички форми на изразяване

Как да общуваме с пациенти с афазия?

Препоръки за медицински специалисти

Когато комуникацията е адаптирана към нуждите на пациента с афазия, медицинските насоки достигат по-бързо и точно до него и неговото семейство.

Основни препоръки:

1. Говорете бавно, ясно и с паузи

- ▶ Използвайте кратки изречения.
- ▶ Разделяйте информацията стъпка по стъпка.
- ▶ Избягвайте да говорите бързо.
- ▶ Заставайте срещу пациента и осъществявайте очен контакт, за да знае, че говорите на него.

▶ Пример:

- ✗ „Ще ви направим изследвания, снимка и ще започнем терапия.“
- ✓ „Първо – изследвания. После – снимка. Накрая – лечение.“

2. Използвайте прости думи

- ▶ Избягвайте медицински термини, или ги обяснявайте с всекидневен език.
- ▶ Преформулирайте при нужда.

▶ Пример:

- ✗ „Имате кариес на дисталната повърхност.“
- ✓ „Тук има дупка в зъба. Ще я почистим и запълним.“

3. Подсилвайте с визуална и жестава опора

- ▶ Посочвайте предмети или части от тялото.
- ▶ Използвайте пиктограми или илюстрации за симптоми, нужди, процедури.

4. Давайте време за реакция

- ▶ Изчакайте 5 секунди, преди да повторите въпрос.
- ▶ Не прекъсвайте и не довършвайте изречения, освен ако пациентът не ви подканва.

▶ Пример:

„Болеше ли ви тази сутрин?... (пауза)... Тук?“
(с посочване)

5. Приемайте всички форми на изразяване

- ▶ Мимика, жестове, писане, рисуване – всичко това е комуникация.
- ▶ Насърчавайте пациента:
„Болеше ли ви тази сутрин?... (пауза)... Тук?“
(с посочване)

6. Насочвайте към логопед възможно най-рано

- ▶ Ранната логопедична намеса подобрява възстановяването.
- ▶ Пример:
„Ще ви препоръчам логопед – той ще ви помогне да общувате по-лесно.“

Помнете

- ▶ Афазията не засяга интелекта, слуха или личността.
- ▶ Пациентите често разбират повече, отколкото могат да кажат.
- ▶ Стресът, болката и непредвидимостта влошават комуникацията.
- ▶ Вашето отношение – спокойно, уважително и търпеливо – е най-силното терапевтично средство в началото на пътя.

**ЕФЕКТИВНАТА КОМУНИКАЦИЯ
Е ОТ КЛЮЧОВО ЗНАЧЕНИЕ
В ПРОЦЕСА НА ДИАГНОСТИКА,
ЛЕЧЕНИЕ И ТЕРАПИЯ ПРИ
ПАЦИЕНТИ С АФАЗИЯ –
ЛОГОПЕДИЧНАТА ПОДКРЕПА
Е ПЪТЯТ КЪМ НЕЯ!**